

ณ กาลครั้งหนึ่ง
ที่ โรงแรม ปียอน รีสอร์ท กระบี่ จังหวัดกระบี่
๑๐-๑๒ มกราคม ๒๕๖๐

โดย

วันชัย ภู่งาม

ณ กาลครั้งหนึ่ง ที่ โรงแรม ปียอน รีสอร์ท กระบี่ จังหวัดกระบี่ ๑๐-๑๒ มกราคม ๒๕๖๐

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น

เมื่อวันที่ ๑๐-๑๒ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๖๐ ท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ ประธานกรรมการมูลนิธิศึกษาและเผยแพร่พระพุทธศาสนา และคณะวิทยากร รศ.สงบบ เชื้อทอง ผศ.อรรถนพ หอมจันทร์ อาจารย์กุลวิไล สุทธิลักษณ์วิช อาจารย์ธีรพันธ์ ครองยุทธ อาจารย์ธิดารัตน์ หอมจันทร์ อาจารย์วิชัย เฟื่องพูนวณิช และอาจารย์คำปิ่น อักษรวิสัย ได้รับเชิญจาก สมาชิกชมรมบ้านธัมมะ มศพ. เพื่อไปสนทนาธรรมที่โรงแรม ปียอน รีสอร์ท กระบี่ จังหวัดกระบี่

ท่านอาจารย์และคณะฯ จำนวนทั้งสิ้น ๕๙ ท่าน พร้อมกัน ณ จุดนัดหมายที่ท่าอากาศยานนานาชาติ ดอนเมือง ในช่วงเช้าของวันที่ ๑๐ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๖๐ (อีกท่านหนึ่งคือ อ.กฤตบุญ ธรรัตน์ เดินทางจาก ประจวบคีรีขันธ์ไปด้วยตนเองรวมคณะฯ ทั้งสิ้น ๖๐ ท่าน)

ท่านอาจารย์และคณะฯ เดินทางโดยสายการบิน นกแอร์ เที่ยวบินที่ DD7910 จากท่าอากาศยานนานาชาติ ดอนเมือง ในเวลา ๑๐.๑๐ น. ถึงยังท่าอากาศยานกระบี่ ราว ๑๑.๓๐ น. ซึ่งก็ขออนุญาตที่จะนำลงภาพที่ได้บันทึกไว้โดยละเอียดตามสมควร เพื่อที่จะเป็นบันทึกของการ เดินทางที่สมบูรณ์พร้อมไปด้วยภาพและเรื่องราวของการ สนทนาธรรมบางตอน เพื่อประโยชน์ต่อไปนะครับ

จากนั้นเดินทางด้วยรถตู้ซึ่งท่านเจ้าภาพจัดเตรียม ไว้จำนวน ๖ คัน โดยแวะรับประทานอาหารกลางวัน ที่ ร้านอาหารเรือนทิพย์ สาขาคลองสน ร้านอาหารขึ้นชื่อ ของกระบี่ ตั้งอยู่ริมคลองสน ซึ่งเป็นคลองธรรมชาติ มี บรรยากาศร่มรื่นและความชุ่มเย็นจากการที่ถูกโอบล้อม ด้วยลำน้ำธรรมชาติ ก่อนเดินทางเข้าสู่ที่พัก

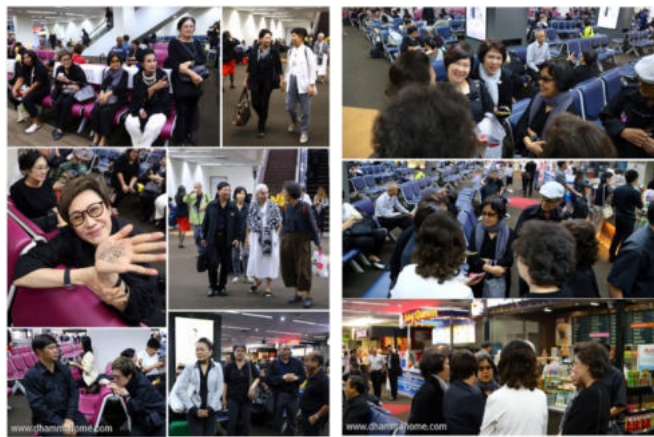

อนึ่ง เป็นที่ทราบดีว่า ก่อนที่ท่านอาจารย์และคณะฯ จะเดินทางมาสนทนาธรรมที่จังหวัด กระบี่ ได้เกิดมีพายุฝนตกอย่างหนักทางภาคใต้ เป็นเหตุให้มีน้ำท่วมอย่างรุนแรงในหลายจังหวัด ตามที่เป็นข่าวครึกโครมทั้งทางหน้าหนังสือพิมพ์ วิทยูและโทรทัศน์ โดยที่จังหวัดกระบี่เอง ก็ ประสบกับพายุฝนตกหนัก จนเกิดมีน้ำป่าไหลหลากเข้าท่วมในหลายพื้นที่ และถึงกับมีผู้เสียชีวิต

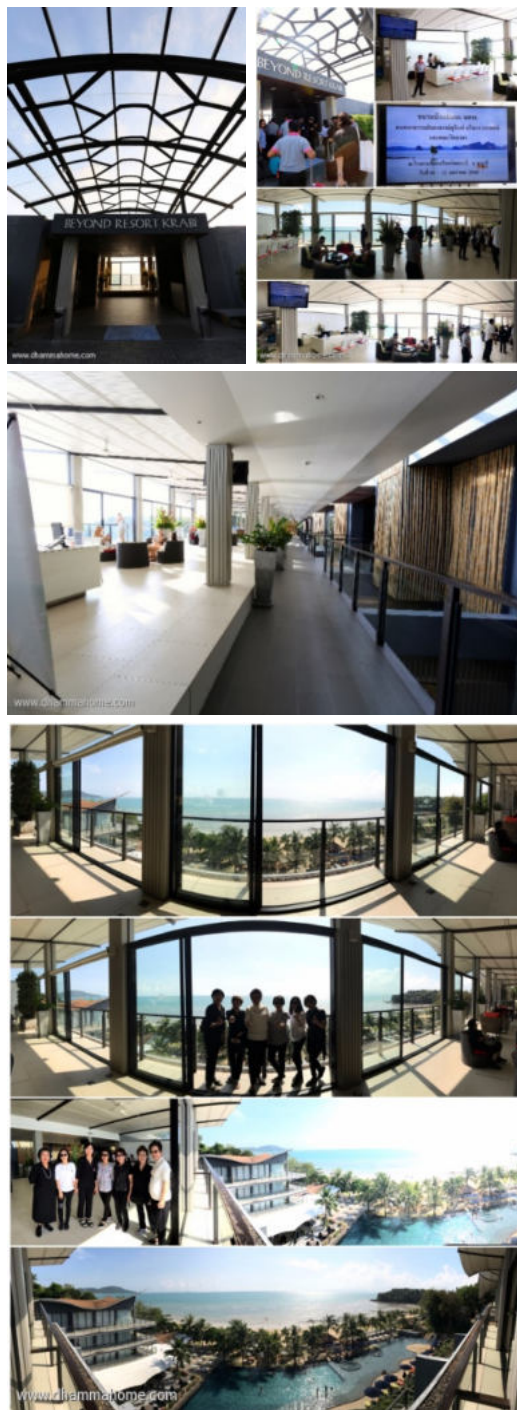

จากอุทกภัยในครั้งนี้นี้ด้วย ภาพของภัยพิบัติดังกล่าว ยังปรากฏให้เห็นในวันที่ท่านอาจารย์และคณะฯ เดินทางผ่านไปยังร้านอาหารเรือนทิพย์ ดังภาพที่ได้บันทึกไว้ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงระดับน้ำที่สูงมากและไหลบ่าเข้าท่วมอย่างรวดเร็วและรุนแรงออกไปสู่ทะเล โดยไม่ท่วมขังอยู่นาน อย่างไรก็ตาม ฝนที่ตกหนักจนเกิดมีน้ำป่าไหลหลากนี้ เกิดขึ้นเพียงหนึ่งวัน ก่อนที่ท่านอาจารย์และคณะฯ จะเดินทางไป และไม่ปรากฏให้เห็นอีกเลยจนตลอดทั้งสามวันที่มีการสนทนาธรรม ยิ่งไปกว่านั้น ท้องฟ้าที่เคยเต็มไปด้วยเมฆฝน กลับใสสว่าง ดวงอาทิตย์ส่องแสงจ้าตลอดวันอีกด้วย

การเดินทางไปสนทนาธรรมที่จังหวัดกระบี่ในครั้งนี้ มีการเตรียมการอย่างดียิ่งของท่านเจ้าภาพและคณะ ซึ่งทราบว่ามีการสำรวจสถานที่หลายแห่งในจังหวัดกระบี่ก่อนที่จะตัดสินใจเลือก

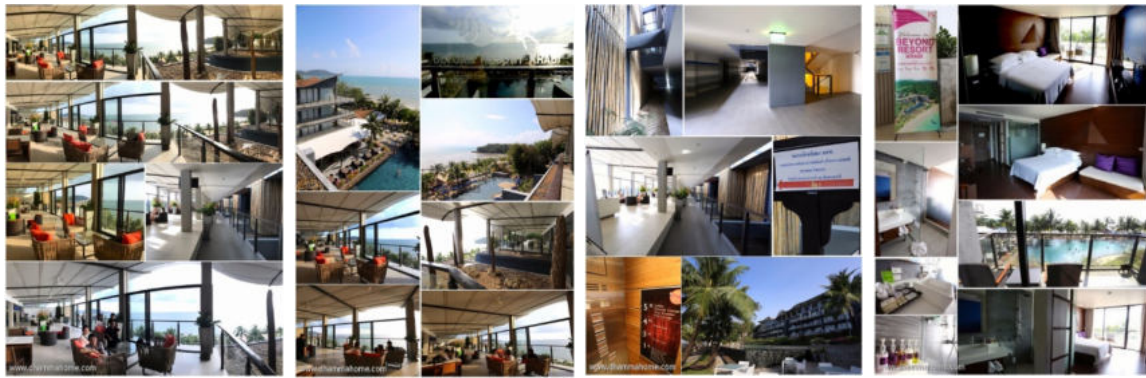

ที่นี่ เนื่องจากมีความสวยงามมาก ตั้งแต่แรกเห็นห้องโถงต้อนรับของโรงแรม ซึ่งมองเห็นวิวทะเลในมุมกว้าง ประกอบกับความโปร่งโล่งของบริเวณต้อนรับที่ออกแบบมาให้เปิดบานเลื่อนกระจกเพื่อรับลมทะเลแทนเครื่องปรับอากาศ ทำให้รู้สึกสดชื่นเหมือนถูกน็อกด้วยหมัดเด็ดเมื่อแรกพบเลยทีเดียว ท่านเจ้าภาพมีความพิถีพิถันในทุกรายละเอียดของการจัดการสนทนาธรรมในครั้งนี้มาก เริ่มตั้งแต่การจองตั๋วเครื่องบิน และการคัดเลือกสถานที่ ซึ่งเมื่อตัดสินใจเลือกได้ที่โรงแรม บียอน รีสอร์ท กระบี่ แห่งนี้แล้ว ก็ได้ติดต่อทางโรงแรมเพื่อจองห้องพักล่วงหน้า ซึ่งทางโรงแรมสามารถให้ห้องพักได้เต็มที่ที่สุดเพียง ๓๐ ห้องเท่านั้น เพราะเหตุที่ต้องกันส่วนไว้สำหรับแขกของโรงแรม ซึ่งมีการจองล่วงหน้าเพื่อเข้าพักเป็นจำนวนมากจากทั่วโลกตลอดปีด้วย เนื่องจากเป็นโรงแรมระดับห้าดาวที่มีบรรยากาศดีมาก วิวสวย และมีความเป็นส่วนตัว พร้อพร้อมไปด้วยสิ่งอำนวยความสะดวกครบครันเหมาะแก่การพักผ่อนเป็นอย่างยิ่ง

นอกจากที่พักแล้ว ท่านเจ้าภาพก็พิถีพิถันมากในการคัดเลือกสถานที่รับประทานอาหารกลางวันและอาหารเย็นซึ่งไม่เพียงต้องมีอาหารอร่อยที่มีชื่อเสียงของกระบี่เท่านั้น แต่ต้องเป็นสถานที่ที่มี

บรรยากาศสวยงามสำหรับการรับประทานอาหารในแต่ละครั้งอีกด้วย ซึ่งสถานที่ที่เป็นที่สุดของการเดินทางมาที่กระบี่ในครั้งนี้ คงไม่พ้นการที่ท่านเจ้าภาพจัดให้เดินทางไปรับประทานอาหารค่ำ ณ ร้านอาหาร The Hilltop ซึ่งอยู่บนเขา สามารถชมวิวของเมืองกระบี่ได้ในมุมพาโนรามารอบทิศทาง เป็นร้านอาหารที่กล่าวว่า ผู้ที่มาเที่ยวที่กระบี่ ต้องเดินทางมาที่นี่สักครั้งหนึ่งให้ได้เลยทีเดียว

The Hilltop เป็นสถานที่ที่สวยงามมาก มองเห็นทิวทัศน์แสนสวยของกระบี่ ที่ประกอบไปด้วยภูเขาหินปูน รูปทรงแปลกตาและทะเลที่ราบเรียบยามเย็นเป็นทีที่ที่เหมาะสมอย่างยิ่ง สำหรับการเดินทางมาชมพระอาทิตย์ตก ซึ่งมีบรรยากาศสุดแสนจะโรแมนติกอีกด้วย แม้จะรู้ว่าเป็นการเห็นเพื่อลืม ดังที่ท่านอาจารย์กล่าวบ่อย ๆ ก็ตาม ก็ยังมีความรู้สึกว่าจะอยากให้เห็นอยู่ดี ในขณะนั้น ย่อมเป็นผู้ที่รู้ได้ด้วยตนว่า มีความระลึกถึงคำและความจริงดังกล่าวบ้างไหม? ในความไม่มีสาระของการเพียงเห็นแล้วดับไป และไม่กลับมาอีกเลย เหมือนเช่นที่ไม่เคยมี ไม่เคยเห็นมาก่อนเลย แม้จะเป็นขณะเล็กน้อย เปรียบเหมือนแสงสว่างที่เพียงสลัว ๆ ก็ตาม จะมีได้ เกิดได้ ก็เพราะเหตุที่มีความมั่นคงขึ้นจากการได้ฟังคำจริง วาจาจริงจะ จนมีความเข้าใจที่มั่นคงขึ้น ที่จะเป็นเหตุเป็นปัจจัยให้บุคคลมีการระลึกเป็นไปในธรรมประการต่าง ๆ ได้โดยความเป็นอนัตตา เกิดก็เกิด มีก็มี ย่อมเป็นผู้ที่รู้ได้ด้วยตน และด้วยความเป็นผู้ตรง ไม่ใช่ด้วยความติดข้องต้องการ แต่ด้วยความเป็นอนัตตา

เมื่อเริ่มเข้าใจหนทางที่ถูกต้องย่อมรู้ว่า หากปราศจากคำและความเข้าใจที่มั่นคงขึ้นในพระธรรมที่พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงแล้ว การจะมีคำจริงที่ถูกต้องที่ฟังไว้ในหทัยจนจรดเยื่อในกระดูก ดังที่ท่านอาจารย์กล่าว ที่จะเป็นเหตุเป็นปัจจัย ให้มีการระลึกเป็นไปในธรรมที่เกิดปรากฏในขณะนี้ได้นั้น ย่อมเป็นไปได้ไม่ได้เลย นี่คือเหตุผลว่า เพราะ

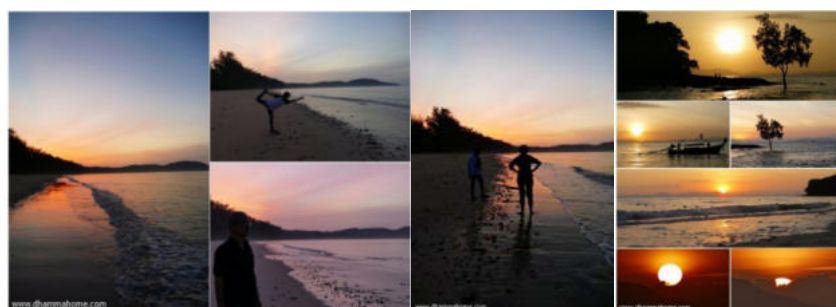

เหตุใด จึงทรงแสดงหนทางไว้อย่างชัดเจนว่า ปริยัติ ปฏิบัติ (ปฏิบัติ) ปฏิเวธ หากไม่มีปริยัติ คือ การฟัง คำจากที่ทรงตรัสรู้จนมีความเข้าใจถูกต้องที่มั่นคง แล้ว ปฏิบัติหรือการปฏิบัติที่ถูกต้อง ย่อมเกิดมีไม่ได้แน่นอน เมื่อการปฏิบัติไม่ถูกต้อง จะป่วยกล่าวไปใย ถึงปฏิเวธ การรู้แจ้งแทงตลอดในอริยสัจธรรม ซึ่งไม่มีทางจะเกิดได้ ด้วยความเป็นเรา ด้วยความเป็นตัวตน ที่จะทำ จะปฏิบัติ เพราะเหตุว่า ทั้งหมดเป็นเรื่องของปัญญา เป็นเรื่องของธรรม ทั้งสิ้น ที่จะเกิดขึ้นเพราะเหตุปัจจัย ด้วยความเป็นอนัตตา ไม่ใช่ ด้วยความเป็นเรา

สิ่งที่บุคคลจะพึงกระทำได้ในขณะนี้ คือ การอบรมเจริญปัญญาให้เกิดขึ้น ด้วยการฟังและเข้าใจ พระธรรมที่ทรงแสดง ซึ่งเป็นการสะสมปัญญาความเข้าใจไปที่ละเล็กทีละน้อย เป็นจีรกาลาวนา ซึ่งเป็นหนทางเดียว ที่ต้องอาศัยบารมีต่าง ๆ มีความเพียร ความอดทนและคุณความดีประการต่าง ๆ ที่จะเจริญขึ้นจนกระทั่งมีกำลัง ละคลายกิเลส ความติดข้อง ไปที่ละเล็กทีละน้อย ซึ่งเป็นระยะเวลาที่ยาวนานมาก สิ่งสำคัญที่สุดคือการได้พบกับหนทางที่ถูกต้อง (สัมมาทิฐิ) ในการอบรมปัญญาเพื่อถึงที่สุดแห่งทุกข์ได้ในวันหนึ่งแม้แสนไกล เพราะความเห็นผิดจากพระ

ธรรมที่ถูกต้อง (มิจฉาทิฐิ) ไม่มีทางที่จะพ้นไปจากทุกข์ได้แน่นอน ทั้งยังเป็นโทษอย่างยิ่ง ในอันที่จะเป็นเหตุให้วนเวียนอยู่ในสังสารวัฏ เป็นตอในวัฏฏะ ที่ไม่มีทางที่จะออกไปได้เลยในที่สุด

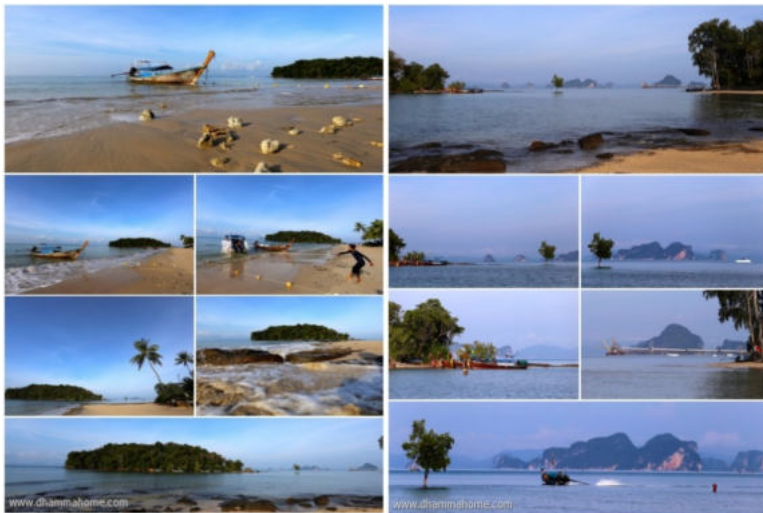
๗. ปฐมสุริยุปมสูตร

ว่าด้วยสิ่งที่เป็นนิมิตมาก่อนการตรัสรู้ริยสัจ

[๑๗๒๐] ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เมื่อพระอาทิตย์จะขึ้น สิ่งที่จะขึ้นก่อนสิ่งที่เป็นนิมิตมาก่อน คือ แสงเงินแสงทอง ฉันทใด สิ่งที่เป็นเบื้องต้น เป็นนิมิตมาก่อนแห่งการตรัสรู้ริยสัจ ตามความเป็นจริง คือ สัมมาทิฐิ ฉะนั้นเหมือนกัน อันภิกษุผู้มีความเห็นชอบ พึงหวังข้อนี้ได้ว่า จักรู้ตามความเป็นจริงว่า นีทุกซ์ ฯลฯ นีทุกขนิโรธคามินีปฏิปทา

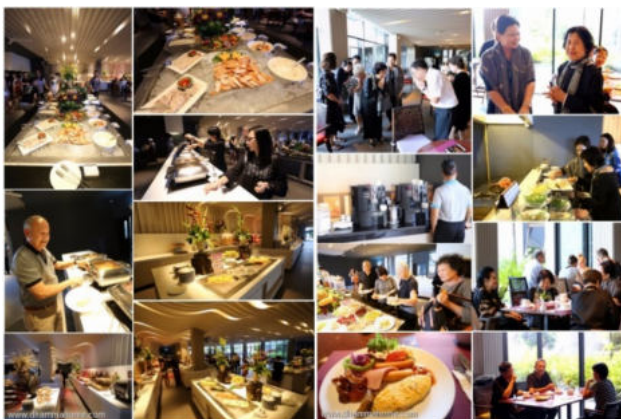
ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เพราะฉะนั้นแหละ เธอทั้งหลายพึงกระทำความเพียรเพื่อรู้ตามความเป็นจริงว่า นีทุกซ์ นีทุกขสมุทัย นีทุกขนิโรธคามินีปฏิปทา.

จบปฐมสุริยุปมสูตรที่ ๗

อันดับต่อไป ขออนุญาต นำความการสนทนาบางตอน ของการสนทนาธรรมในวันที่ ๒ (๑๒ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๖๐) ซึ่งท่านอาจารย์ได้ให้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องสมาริที่เป็นประโยชน์ นำพิจารณามาก มาบันทึกไว้เพื่อประโยชน์ในการ

พิจารณาของทุก ๆ ท่าน และเพื่อบันทึกเก็บไว้เป็น ณ กาลครั้งหนึ่ง ซึ่งคุณงามความดีทุกประการที่เกิดขึ้นแล้วนี้ แม้จะไม่มีวันที่จะหวนกลับคืนมาได้อีก แต่จะเป็นเหตุ เป็นปัจจัย เป็นที่พึ่ง ที่อาศัย อันยอดเยี่ยมที่สุดของบุคคล สำหรับการเดินทางในสังสารวัฏอันยาวนาน จากการได้พบ ได้เข้าใจความจริงที่ถูกต้อง ในหนทางที่มีค่าเหนือทรัพย์แลรัตนใดในสากลจักรวาลดังกล่าวนี จึงเป็นผู้

ซึ่งเมื่อได้พบได้เห็นการกระทำความดีที่บริสุทธิ์จริง ๆ ในการเจริญกุศลทั้งปวง แม้ในกาลนี้ ที่ผู้ซึ่งมีความเข้าใจที่ถูกต้องในพระธรรมที่ทรงแสดง ย่อมรู้ว่า หาได้มีบุคคลตัวตนใด ๆ ที่เจริญกุศลอันเลิศในครั้งนีไม่ แต่เป็นนามธรรม คือ จิตและเจตสิก ที่ได้สั่งสมอบรมดีแล้วนั้น เกิดขึ้นปรากฏ เป็นไปในกิจ

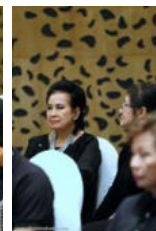

ทั้งปวง แล้ว ๆ เล่า ๆ อันเป็นทั้งกุศลธรรม ความดี ที่เกิดขึ้นเป็นไป (ของท่านเจ้าภาพ) และเป็นทั้งกุศลวิบากอันยอดเยี่ยม ที่ทุกท่านได้รับ ทั้งนี้ ไม่เฉพาะเพียงท่านที่มีโอกาสร่วมเดินทางไปด้วยในครั้งนี้เท่านั้น แต่เป็นกุศลวิบากอันเยี่ยมสำหรับทุกท่าน และเป็นปัจจัยอันดีสำหรับท่านที่ได้ติดตามพิจารณาธรรมและกิจกรรมครั้งนี้ ด้วยใจชื่นชมอนุโมทนา ในกุศลศรัทธาของท่านเจ้าภาพ ที่ควรแก่การอนุโมทนาเป็นอย่างยิ่ง กราบอนุโมทนาท่านเจ้าภาพและคณะฯ ซึ่งได้จัดการสนทนาธรรมครั้งนี้ด้วยความพิถีพิถันอย่างยิ่งในทุกรายละเอียด เป็นความปิติที่ได้ร่วมรับรู้ในกุศลทุกประการที่ท่านได้กระทำแล้ว อันเป็นเหตุให้เกิดมีปิติทุกครั้งที่จะระลึกได้ครับ

ผศ.อรรถนพ :

เมื่อวาน (๑๑ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๖๐) มีประโยชน์มาก ๆ เลยนะครับ หลาย ๆ ท่านที่ได้ฟังการถ่ายทอดท่านได้บันทึกเสียง และได้ปรารภว่า ท่านอาจารย์ได้กล่าวให้เข้าใจ สมานกับปัญญาชัดเจนมาก เพราะว่า สมานคือความตั้งมั่น เป็นอกุศลก็ได้ "อกุศลสมาน" ซึ่งไม่มีประโยชน์แน่!! และเป็นกุศลสมาน ก็เป็นกุศลดีงาม แต่แม้เป็น "กุศลสมาน" จะประกอบด้วยปัญญา หรือไม่ประกอบด้วยปัญญา ก็ได้ และแม้ว่าจะประกอบด้วย ปัญญา แต่ไม่ได้เป็นไปเพื่อเข้าใจสภาพธรรมตามความเป็นจริง ก็ออกจากวิญญะไม่ได้!!

เพราะฉะนั้น ในกาลที่เว้นว่างจากพระศาสนา ก็มีการอบรมสมานถึงขั้นฉันทจิตที่แท้จริง เป็นกุศลที่แนบแน่น ก็ยังออกจากวิญญะไม่ได้ มีท่านอาจารย์ดาบส อุทกดาบส เป็นต้น

แต่ว่า "ปัญญา" จึงจะเป็น "หนทาง" ที่จะให้ออกจากวัฏฏะได้ ด้วยความเข้าใจ มีสมาธิ ไม่มีปัญญาก็ได้ แต่เมื่อมีปัญญา ก็มีความตั้งมั่น มีสัมมาสมาธิ ซึ่งก็คือเอกัคตาเจตสิก ที่เกิดพร้อมปัญญาอยู่แล้ว เพราะฉะนั้น ไม่ใช่ที่เราพูดกัน แล้วสรุปว่า ปัญญาดีกว่าสมาธิ โดยที่เราไม่ได้เข้าใจถูก เห็นถูก อย่างชัดเจน

ที่นี่ ที่จะกราบเรียนท่านอาจารย์เพิ่มเติม ก็คือ สมาธินี้ ติดกันเยอะ ติดสมาธิกันเยอะ แล้วก็ทักท้วงเอาว่า พระพุทธศาสนาคือการทำสมาธิ!! กราบเรียนท่านอาจารย์ เมื่อสักครู่นี้คุยกับท่านอาจารย์นิดหน่อย ก็อยากจะได้อรรถาธิบายเพิ่มเติมว่า ผู้ที่เขาเข้าใจธรรมะ แต่เขาก็อาจจะทำสมาธิ เพื่อเป็นการพักผ่อนร่างกาย จิตใจ โดยที่เขาไม่ได้เห็นผิดว่าเป็นพุทธศาสนา อย่างนี้ จะเป็นอย่างไรครับ ท่านอาจารย์

ท่านอาจารย์ :

คะ ก็พูดคำที่ไม่รู้จัก ไม่รู้จักว่าสมาธิคืออะไร? เหมือน "เห็น" พูดคำที่ไม่รู้จัก "เห็น" มีจริง ๆ แต่รู้จัก "เห็น" หรือเปล่า? ก็พูดว่าเห็น เพราะฉะนั้น "สมาธิ" / "ทำสมาธิ" ก็ไม่รู้จักว่า "สมาธิ" คืออะไร?

ผศ.อรรถนพ :

ถ้าเขาเข้าใจว่าสมาธิคือความตั้งมั่น แต่ว่าเขาก็ไม่ได้เห็นผิด

ท่านอาจารย์ :

ทุกคนก็รู้ เพราะฉะนั้น ขณะนั้น เป็นกุศลหรืออกุศล?

ผศ.อรรถนพ :

เขาอาจจะต้องการพักผ่อน ก็เป็นโลกะ ครับท่านอาจารย์

ท่านอาจารย์ :

ก็ไม่มีปัญญา ที่เป็นเครื่องส่อง เป็นแสงสว่างที่ส่องสิ่งที่ละเอียด ให้ปรากฏลักษณะที่ต่างกัน เพราะฉะนั้น ถ้าไม่ฟังธรรมะ ไม่มีทางที่จะเข้าใจสมาธิเลย ได้แต่พูดคำว่าสมาธิ เช่น ไม่มีสมาธิ ฟังแล้วตอบได้ไหม? ตอบผิด ไม่ถูก เพราะไม่มีสมาธิ ไม่ได้ฟัง ใช่ไหม? แต่ถ้ามีสมาธิ มีความตั้งใจที่จะฟัง แล้วเข้าใจ จึงตอบถูก แต่เขาสามารถจะตอบแค่เขาตั้งใจฟัง แต่เขาก็ไม่รู้ ว่า "ตั้งใจ" คืออะไร?

www.dhammadhome.com

...รวมความว่า ถ้าไม่มีการได้ฟังพระธรรม หรือฟังเดิน ๆ มีแต่ชื่อชื่อเยอะมากเลย ฌานจิต ปฐมฌาน ทุตติยฌาน ตติยฌาน รูปฌาน อรูปฌาน มีเจตสิกเกิดร่วมด้วยเท่าไร ก็ "ฟังไปเป็นคำทั้งหมด" แต่ "ความเข้าใจสิ่งที่กำลังมี" เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด!! ไม่ต้องรีบร้อน แต่ "แต่ละคำ" มี แต่ขอให้เข้าใจ "แต่ละคำ" ไม่ใช่ว่า "พูดตามกันไป" แล้วก็ไม่ได้เข้าใจ!!...

...เพราะฉะนั้น สมาธิมีจริง ๆ ถูกต้องไหม? ถ้าจิตของเขาตั้งมั่น เขาก็บอกว่า กำลังเป็นสมาธิ ก็เป็นสมาธิจริง ๆ แต่ "เป็นเขา" หรือว่า "เป็นธรรมะ"? ถ้าไม่มีการที่จะรู้ว่า "ทุกอย่างเป็นธรรมะ" เมื่อนั้นจะ ไม่มีการขัดเกลากิเลส เพราะ "ปัญญาที่รู้" ต่างหากที่ "ขัดเกลา" ไม่ใช่ "ตัวตน" ที่ไปพยายามทำ แล้วก็ไม่รู้อะไรเลย!!! แล้วตัวนั้น เป็นคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นการทำลายคำสอนของ พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งเป็นอันตราย เพราะเหตุว่า กว่าจะได้ยิน ได้ฟังคำสอนที่ตรง ที่จะเริ่มเข้าใจลักษณะของสภาพธรรมะ เป็น ปรกติ ทีละคำ ให้เข้าใจจริง ๆ ว่าสมาธิ ไม่ใช่รูปธรรม ดอกไม้ โต๊ะ เก้าอี้ สี เสียง กลิ่นต่าง ๆ เหล่านี้ ไม่เป็นสมาธิ ทำสมาธิไม่ได้เพราะ ไม่เห็น ไม่รู้ แล้วจะเป็นสมาธิได้อย่างไร

เพราะฉะนั้น สมาธิมีจริง ไม่ใช่เราแน่นอน ต้องมั่นคงที่ว่า "ไม่ใช่ เรา" มีปัจจัยก็เกิด ถ้าไม่มีปัจจัยไม่มีใครไปสามารถทำให้สมาธิ เกิดขึ้นได้ ไม่มีใครสามารถทำอะไรให้เกิดขึ้นได้สักอย่าง!! นี่คือ ความมั่นคง ที่จะค่อย ๆ ละความเป็นเรา!!! เพราะฉะนั้น การที่จะ ละความเป็นเรา ไม่ใช่ฟังแล้วก็ไปละตอนนั้นตอนนี่ แต่ว่า เริ่มต้น ตั้งแต่ฟัง ด้วยความเข้าใจที่มั่นคงขึ้น ว่าขณะนี้ มีสิ่งที่มีจริง หลง ยึดถือว่าเป็นเรา นานมาก ปล่อยไม่ได้ ทิ้งไม่ได้เลย เป็นเราจนกว่า จะได้ฟังคำที่กล่าวถึงแต่ละหนึ่งที่มี ให้พิจารณาจริง ๆ ว่า "เห็น" มี เพราะ "เห็นเกิดขึ้น" แล้ว "เห็นก็ดับไป" เพราะฉะนั้น "เห็น" จะ "เป็นเรา" ได้ไหม? "ได้ยิน" มี จากไม่ได้ยิน "ได้ยิน" ก็เกิดขึ้น ได้ยิน แล้วก็ดับไป เพราะฉะนั้น "ได้ยิน" เป็น "เรา" ได้ไหม?...

...ไม่ว่าอะไรทั้งหมด ปัญญาสามารถที่จะรู้ความจริง จนกระทั่งถึง "ลักษณะที่เกิดแล้วดับ" เมื่อนั้น ความเห็นที่ถูกต้องว่า "ไม่ใช่เรา" มีกำลังเพิ่มขึ้น กว่าจะสละ ละความเป็นตัวตน หรือความเป็นเราได้ นานมาก แต่ทั้งหมดต้องมาจากความรู้ ความเข้าใจถูกต้องอย่าง เดียว ถ้าไม่ใช่ความเห็นถูก ความเข้าใจถูกในสิ่งที่มี ไม่สามารถที่จะ ถึงการที่จะละคลายกิเลส อุตส่าห์พึงพระธรรมตั้งนาน ไม่ใช่ไหม? อุตส่าห์ไปทำวิปัสสนา เพราะว่าคนที่ไปทำวิปัสสนา มีสองพวก พวกหนึ่งไม่เคยพึงพระธรรมเลย อีกพวกหนึ่ง พึงเรื่องจิต เรื่องเจตสิก เรื่องปัจจัย ทุกอย่างหมด เป็นครูบาอาจารย์ที่สอนคนอื่นเรื่องนี้ ด้วย แต่ก็มีสำนักปฏิบัติ!! ให้คนไปปฏิบัติ!! ก็ให้เห็นได้ว่า ความ เข้าใจสิ่งที่มีว่า "ไม่ใช่เรา" ไม่ได้มั่นคงเลย!! เพราะว่า ขณะนี้ ต่างหาก ที่เข้าใจว่าเป็นเรา การที่จะ "ละความเป็นเรา" ได้ ก็ ต่อเมื่อ "รู้สิ่งที่กำลังปรากฏในขณะนั้น" ไม่ใช่ในขณะอื่น!!...

...เพราะฉะนั้น จะเห็นได้ว่า การตรัสรู้ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และทรงแสดงพระธรรม ๔๕ พรรษา ถ้าไม่มีการศึกษาให้เข้าใจ พระธรรมเลย แม้จะมีคำพยากรณ์ว่าพระศาสนาจะดำรงอยู่ได้ "จะ ดำรงอยู่ได้" ไม่ได้หมายความว่า จะต้องดำรงอยู่!! เพราะฉะนั้น จะ ดำรงอยู่ได้ถึง ๕,๐๐๐ ปี เมื่อมีผู้ที่ศึกษาและเข้าใจพระธรรม!!! ต้องมี ข้อแม้ด้วย!! ไม่ใช่ไปเรียนมาแล้ว แล้วก็คิดว่าเข้าใจแล้ว แล้วก็ตั้ง สำนักปฏิบัติ แล้วก็ปฏิบัติ นั่นไม่ใช่การเข้าใจว่า เดียวนี้! ไม่ใช่เรา!!!

และถ้าไม่มีความเข้าใจว่า "เดี๋ยวนี้ไม่ใช่เรา" แล้วเมื่อไหร่ ที่จะไม่ใช่ เรา? ไปสำนักปฏิบัติ ก็ไม่ได้รู้ความจริงในขณะที่จะเห็น ในขณะที่ได้ ยิน ในขณะที่จะคิด ไม่มีสักขณะเดียวที่ "เดี๋ยวนี้เป็นธรรมะ ไม่ใช่ เรา!!!" แต่ก็ไปสำนักปฏิบัติ!!

อีกพวกหนึ่งก็คือว่า ไม่ได้ฟังธรรมะเลย เขาบอกว่า วิปัสสนา ทำ วิปัสสนา ชวนกันไปทำวิปัสสนา ไม่รู้ว่าวิปัสสนาคืออะไร? ถ้าถามดู ตอบไม่ได้สักอย่าง!! แล้วไปทำอะไร? คำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ได้ทำให้คนโง่!! ไม่ได้เพิ่มอวิชชา แต่ทำให้สิ่งที่ไม่รู้ ค่อย ๆ ละคลาย ด้วย "ความเข้าใจ" จนกว่าสามารถที่จะรู้ความจริง และ สิ่งที่พระองค์ได้ตรัสแล้วทุกคำ เป็นสิ่งที่พิสูจน์ได้ รู้ได้ มิฉะนั้น ไม่ทรงแสดง...

ผศ.อรรณพ :

กราบท่านอาจารย์ครับ ประเด็นเรื่องสมาธิ ที่มีโทษอย่างมาก คือ ไม่เข้าใจพระธรรมคำสอน แล้วก็คิดว่า พระพุทธศาสนาคือการทำสมาธิ และในเมื่อไม่เข้าใจ ก็เป็นการ "ตั้งมั่นผิด" เป็น "มิจฉาสมาธิ" แล้วยังเอามิจฉาสมาธินั้นมาสอนกัน แล้วก็ถือว่า นี่คือหนทาง นี่คือ วิปัสสนา แต่จริง ๆ แล้วเป็น "มิจฉาสมาธิ" ซึ่งประกอบด้วย ความเข้าใจผิด การเห็นผิด

แต่ถ้าคนที่ศึกษาธรรมะเข้าใจแล้ว อาจจะเป็นเวลาที่เขาเหนื่อย เขาก็ไม่ได้คิดว่าเขาต้องทำสมาธิอะไรนะครับท่านอาจารย์ ก็อาจจะ พิงเก้าอี้ หลับตาแล้วหายใจลึก ๆ เพื่อพักผ่อน โดยที่ไม่คิดว่า

จะต้องไปทำอันนี้เพื่อให้ขัดเกลากิเลสอะไร อันนั้นก็เป็นเหตุเป็นปัจจัยที่จะมีการพักสลายตา พักผ่อน ซึ่งขณะนั้นก็ไม่ได้คิดเลยว่า จะต้องมาทำสมาธิ ทำอะไรทั้งสิ้น!!

อ.คำปั่น :

ก็ชัดเจนนะครับ ทุกอย่างจะกระจ่างขึ้น เมื่อได้ฟังคำจริงแต่ละคำ ที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง เพราะฉะนั้น ที่ได้ฟังตั้งแต่ต้นมา ที่ท่านอาจารย์ได้กล่าวเน้นย้ำถึงสภาพธรรมที่มีจริง แต่ละหนึ่ง แต่ละหนึ่ง ซึ่งเป็นสิ่งที่ควรค่าแก่การศึกษาอย่างยิ่ง ควรรู้ยิ่ง เพราะเป็นสิ่งที่มีความเข้าใจอย่างถูกต้อง ก็จะเป็นไปเพื่อขัดเกลา ละคลาย การยึดถือสภาพธรรมว่าเป็นตัวตน สัตว์ บุคคล

เพราะฉะนั้น สารสำคัญ จึงอยู่ตรงนี้ คือ เข้าใจสิ่งที่มีจริงแต่ละหนึ่ง แต่ละหนึ่ง จริง ๆ และจะเข้าใจได้อย่างไร ถ้าไม่ได้ฟังคำจริงที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง เชิญอาจารย์กุลวิไลครับ

อ.กุลวิไล :

กราบเรียนท่านอาจารย์ค่ะ ดิฉันขอเพิ่มเติมเกี่ยวกับคนยุคนี้ เรื่องของสมาธิ เพราะอย่างที่ท่านอาจารย์ให้ความเข้าใจว่า ถ้าไม่ได้ศึกษา เอาคำมาพูดโดยไม่รู้จัก แล้วเขาก็จะมีความเข้าใจผิดด้วย ว่าสมาธิจะต้องเป็นทางพระพุทธศาสนาเท่านั้น และที่สำคัญ จะคิดว่าเป็นสมาธิที่เป็นสัมมาสมาธิด้วย เดียวนี้เขาก็จะมีเรื่องการแพทย์ เอาสมาธิมาใช้ในการรักษา และพวกที่เน้นเรื่องสุขภาพ เขาก็จะมีการฝึกโยคะ แล้วก็เป็นการทำสมาธิกัน

หรือแม้แต่เด็ก ก็เข้าคลาส ทางโรงเรียนก็อยากให้เด็กมีสมาธิ คิดว่าการมีสมาธิ ทำให้เด็กฉลาดและสามารถเรียนเก่ง เพราะว่าเด็กไม่

ค่อยจะอยู่ร่วมกับสิ่งที่เขากำลังทำอยู่ เพราะฉะนั้น เขาก็จะให้เด็ก
มาฝึกสมาธิ ส่วนหนึ่งคือเพื่อที่จะให้เด็กอยู่กับการศึกษาได้และ
เรียนเก่งด้วย แต่ก็มีบางที่บอกให้เด็กมีสติด้วย และมีปัญญา
ด้วย ซึ่งอันนี้ก็จะจะเป็นสิ่งที่คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง

ประเด็นนี้ ก็จะกราบเรียนท่านอาจารย์ว่า ถ้าหากว่าบุคคลที่ไม่ได้
ศึกษาพระธรรมเลย แล้วก็เอาคำที่มีในพระไตรปิฎกมาใช้ แล้วก็ไม
ตรงกับสภาพธรรมะตามความเป็นจริง เขาก็จะใช้กันแบบที่ไม่เห็น
คุณค่าของการที่จะต้องศึกษาพระธรรมคำสอนของท่านอาจารย์

ท่านอาจารย์ :

คะ ก็ "พูดคำที่ไม่รู้จัก" มีคำเดียว ไม่ว่าใครจะทำอะไร ก็คือ "พูดคำ
ที่ไม่รู้จัก"

ผศ.อรรถนพ :

แต่ "เขาคิด" ว่า "เขารู้จัก"

ท่านอาจารย์ :

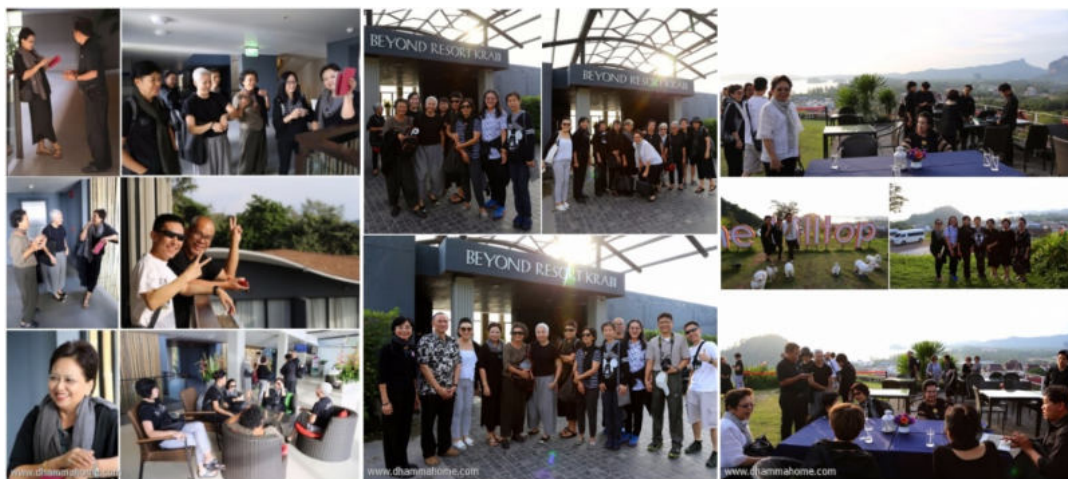
ถ้าไม่รู้คงไม่พูด ถ้าเขาไม่รู้คำนั้น เขาคงไม่พูดคำนั้น

ผศ.อรรถนพ : ไข่ครับ เขาคิดว่าเขารู้ แล้วเขาก็จะเอามาใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ทุก
บอก

ท่านอาจารย์ : แล้วเขาก็ไม่รู้ตัวด้วย ว่าเขาพูดคำที่ไม่รู้จัก จนกว่าจะได้ฟังพระ
ธรรม

อ.กุลวิไล : ก็เหมือนที่ท่านอาจารย์ให้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญญา ซึ่งใน
พระไตรปิฎก พระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็แสดงชัดเจนมากกว่า สภาพ
ธรรมที่เป็นสังขารธรรม จิต เจตสิกและรูป "ปัญญา" ประเสริฐ
สุด เพราะฉะนั้น ถ้าเขาไม่ได้ศึกษาพระธรรมคำสอนที่เป็นคำจริง
เขาก็จะไม่สามารถรู้ธรรมะตามความเป็นจริงได้ แต่สิ่งเหล่านี้ เขาก็
ไม่ได้สะสมมาที่จะศึกษาเลย ซึ่งก็ไม่สามารถที่จะเป็นสิ่งที่ช่วยกัน
ได้ เพราะว่าถ้าเขาไม่ศึกษาพระธรรมคำสอน เขาก็ไม่สามารถจะ
เข้าใจความลึกซึ้งของพระธรรมได้

ผศ.อรรถนพ : ท่านอาจารย์ครับ สิ่งที่ทำให้ระบบการศึกษา ตั้งแต่ประถมขึ้นมา
คิดกันก็คือว่า ทำสมาธิแล้วนักเรียนจะได้เรียนหนังสือเก่ง ท่าน
อาจารย์มีความเห็นอย่างไรครับ?

ท่านอาจารย์ : ก็พูดคำที่ไม่รู้จัก

ผศ.อรรถพร :

เอาละครับ เขาไม่รู้จัก แต่ถ้าเขาให้ไปทำอย่างนั้น ที่เขาคิดว่าเป็น
สมาธิ ให้เด็กอาจจะตั้งมั่นในอารมณ์หนึ่งอารมณ์ใด แล้วจะมีผล
ทำให้เรียนหนังสือเก่ง จริงไหมครับท่านอาจารย์

ท่านอาจารย์ :

แล้วแต่เหตุปัจจัย แค่ความสนใจ ก็ทำให้เข้าใจสิ่งที่เรียนได้

ผศ.อรรถพร :

จริง ๆ อันนี้เป็นการทักทักกัน เพราะว่าเด็กที่เขาสะสมมา อย่าง
พวกฝรั่งพวกอะไร เด็กนักเรียนของเขา เขามีความสนใจในศาสตร์
นั้น เขาก็เรียนคอมพิวเตอร์ เรียนอะไรเก่ง โดยที่เขาไม่ต้องมานั่ง
หลับตาท่องอะไร หายใจเข้าออกอะไรทั้งสิ้น แต่เด็กที่เขาสะสมมา
ที่เขาจะมีความเก่งในวิชาการต่าง ๆ พอถูกจับมานั่งสมาธิ เกิดคน
นั้นเรียนดี ก็จะถูกหยิบยกขึ้นมาเป็นตัวอย่าง แล้วก็อ้างว่าสมาธิ ทำ
ให้เขาเรียนเก่ง

เพราะฉะนั้น ก็เลยบังคับให้เด็กนั่งหลับตา ทำสมาธิ แล้วเหมือนได้สองอย่าง หนึ่งเรียนเก่งด้วย สองเป็นการรักษาพระศาสนาด้วย แต่จริง ๆ แล้วเป็นการทำลายคำสอน เพราะตัดโอกาสให้เขาได้เข้าใจในหนทางที่ถูกต้อง แล้วคิดว่าการทำในสิ่งที่ไม่ได้เป็นพระธรรมคำสอน แต่จะเป็นแนวทาง เพราะฉะนั้น เมื่อมีความเป็นตัวตนที่เข้าใจผิดทั้งสิ้นเลย เพราะว่าคนที่เขาไม่ได้นั่งสมาธิแล้วเขาเรียนหนังสือเก่ง ๆ ก็เยอะเยอะไป

ท่านอาจารย์ :

เมื่อไหร่รู้ตัวว่าพูดคำที่ไม่รู้จัก เริ่มคิดแล้ว สามารถที่จะรู้จักคำที่พูดได้ไหม? และใครสามารถที่จะทำให้เข้าใจได้ ก็คือพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า เขาก็จะเห็นประโยชน์ แม้แต่ว่า เขาจะไม่นับถือหรือนับถือศาสนาใด ๆ ก็ตาม แต่ความจริงเป็นความจริงซึ่งเปลี่ยนไม่ได้เลย เพราะฉะนั้น ถ้าใครรู้สึกตัว ว่าพูดคำที่ไม่รู้จัก อยากจะรู้จักคำไหนล่ะคะ? มีทั้งหมด ในคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทุกคำ

อ.คำปัน :

กราบท่านอาจารย์ครับ ในเรื่องของความไม่รู้และความเห็นผิด ก็เป็นอันตรายมาก แม้แต่ในโรงเรียนที่มีการสอนในสิ่งที่ผิด ๆ อย่างเช่น ให้นักเรียนนั่งสมาธินี้ ก็เป็นการปลูกฝังในสิ่งที่ผิดตั้งแต่เด็ก ๆ เลยครับท่านอาจารย์ครับ ก็เป็นเรื่องที่เป็นอันตรายอย่างยิ่ง

เพราะจะทำให้เด็กสะสมในสิ่งที่ผิดต่อไปครับ และทางออกที่ถูกต้อง ที่จะเป็นแนวทางแก้ไขในส่วนนี้ ควรจะเป็นอย่างไรที่จะเป็นประโยชน์สำหรับเด็กตั้งแต่ต้นครับท่านอาจารย์ครับ

ท่านอาจารย์ :

คะ ใครสอนเด็ก?

อ.คำปั่น :

ผู้ใหญ่ครับ

ท่านอาจารย์ :

คะ สอนผิดหรือสอนถูก?

อ.คำปั่น :

สอนผิดครับ

ท่านอาจารย์ :

แล้วจะแก้ไขอย่างไร?

อ.คำปั่น :

ก็ต้องแก้ที่ผู้ใหญ่ก่อนครับ

ท่านอาจารย์ :

โดยมาก จะได้ยินคำว่า พระพุทธศาสนาดีที่สุด แก้ปัญหาได้ทุกปัญหา แล้วเมื่อไหร่จะเรียน? ได้แต่พูด หรือบอกว่า ให้เด็ก ๆ เรียน แล้วผู้ใหญ่ล่ะ? ดีมาก ต้องเอาไปสอนในโรงเรียน แต่ผู้ใหญ่ไม่เรียนเลย!! เพราะฉะนั้น จะถูกได้อย่างไร?

ผศ.อรรถนพ :

ท่านอาจารย์ครับ ผมขอแทรกนิดหนึ่งครับ ที่ท่านอาจารย์บอกว่า "พูดคำที่ไม่รู้จัก" เป็นการเบรก เบรกเอี้ยดเลยนะครับท่านอาจารย์ หมายความว่า จะรู้สึกว่ อะไรนี่ สิ่งที่เขาพูด เขาไม่รู้อะไรเลยหรือ?

ท่านอาจารย์ :

ใช่สิ ลองถามสิ

ผศ.อรรถนพ :

สามารถที่จะสอบถาม คุยกันได้

- ท่านอาจารย์ : เมื่อไหร่รู้สึกตัวว่าพูดคำที่ไม่รู้จัก แล้วได้ยินคำนี้ ต้องสนใจทันที แล้วมีใครรู้จัก? ก็ต้องบอกว่าคนที่รู้จักมี ถามสิคำอะไร? คนนั้นรู้จักทั้งหมด!!
- ผศ.อรรถนพ : สมมุติผมจะลองเป็นคนพูดดูนะครับว่า พระพุทธศาสนามีประโยชน์มากเลย
- ท่านอาจารย์ : เพราะอะไร?
- ผศ.อรรถนพ : เพราะเราสอนให้เข้าใจความจริง แล้วก็ได้ทำดี
- ท่านอาจารย์ : เดียวนี้มีไหม? คำสอนของพระพุทธเจ้า
- ผศ.อรรถนพ : มีเมื่อศึกษา
- ท่านอาจารย์ : ค่ะ เมื่อศึกษา ศึกษาหรือยัง?
- ผศ.อรรถนพ : ก็แล้วแต่ บางคนไม่ได้ศึกษา แต่เขาคิดว่า....
- ท่านอาจารย์ : ถ้าไม่ศึกษา ก็ "พูดคำที่ไม่รู้จัก" ต่อไป
- ผศ.อรรถนพ : ท่านอาจารย์ถึงกล่าวว่า คนที่เพียงแต่จะยกย่องว่า พระพุทธศาสนาดีเหลือเกิน มีประโยชน์ต่อสังคม มีประโยชน์ต่ออะไรทุกอย่าง แต่ตัวเขาเองไม่ได้ศึกษา
- ท่านอาจารย์ : แล้วปากตรงกับใจไหม?
- ผศ.อรรถนพ : ไม่ตรง เพราะว่า ในเมื่อบอกว่าสิ่งนั้นดีเหลือเกิน แต่ตัวเองก็ไม่ได้ศึกษาในสิ่งนั้นเลย
- ท่านอาจารย์ : แล้วยังเกี่ยวให้คนอื่นศึกษาด้วย!!
- ผศ.อรรถนพ : แต่ก็ยังดูว่า เหมือนกับจะมีความหวังดีเจืออยู่ว่าเห็นว่าสิ่งนั้นดี
- ท่านอาจารย์ : ทำไมไม่หวังดีกับตัวเองที่จะเข้าใจให้ถูกต้อง!! ก็เกี่ยวกันไป เกี่ยวกันมา ทั้งโลก!!

คุณทรงเกียรติ :

กราบท่านอาจารย์ครับ ก็คือ จะมีลักษณะว่า เวลาคุณครูคุมเด็กไม่อยู่ เอ้านั่งสมาธิ

ท่านอาจารย์ :

เปลี่ยนใหม่ได้ไหม? นั่งเฉย ๆ ไม่ต้องทำอะไร เป็นครูนี้ ถ้าจะให้เขาทำสมาธิก็อย่าให้เขาเข้าใจผิด!! บอกให้เขานั่ง แต่ไม่ต้องพูดเรื่องทำสมาธิ เพราะเด็กทำไม่ได้เลย ผู้ใหญ่เห็นเด็กนั่งนิ่ง ๆ นายแพทย์คนหนึ่ง ท่านก็ไปปฏิบัติธรรม แล้วก็ให้ลูกไปด้วย ลูกก็ไม่วู้อะไรเลย คิดดู ให้นั่งสมาธิหรือนั่งวิปัสสนาก็แล้วแต่ นั่งได้นาน กลับไปบ้าน พ่อชมเชยลูก ลูกเก่งมาก ลูกบอก พ่อไม่รู้หรือ ว่าเขาไม่วู้อะไรเลย เขาคิดเรื่องอื่นทั้งนั้นเลย ระหว่างที่เขานั่ง แต่เขานั่งได้ ชั่วโมงหนึ่ง เขาก็นั่งได้ เพราะฉะนั้น แทนที่จะเอาความเข้าใจผิดไปให้เด็ก ว่าสมาธิ บอกเด็กให้นั่งเฉย ๆ ก็น่าทีก็ได้

คุณทรงเกียรติ :

ผมขอออกตัวก่อนนะครับ ผมไม่ได้ให้เด็กทำสมาธิ ผมให้เด็กฟังเสียงดนตรี เพราะผมต้องการให้เขาเงียบ ผมเจอกรณีที่ว่า สาเหตุที่ทำให้ทำก็คือคุณครูหมดมุข ไม่รู้จะ让孩子ที่ยุกยิกอยู่ทำอย่างไร แต่ผมเห็นเวลาที่คุณครูเขาทำ เด็กก็ไม่นั่งอย่างที...

ท่านอาจารย์ :

เราไม่ได้หมายความว่าให้เด็กนั่งตัวแข็ง แค่ไม่ทำอะไรเดือดร้อนคนอื่น ก็ให้เขานั่งเฉย ๆ

คุณทรงเกียรติ : ที่นี้จะมีอีกว่า กรณีก็คือว่า คุณครูผู้หลักผู้ใหญ่ บางที่ท่านก็เข้าใจว่า สิ่งที่ท่านจะมอบให้กับบุคลากรหรือว่าผู้ใกล้ชิดก็คืออยากจะให้ธรรมะ

ท่านอาจารย์ : รู้จักธรรมะหรือเปล่า?

คุณทรงเกียรติ : อย่างเมื่อกี้ ที่ท่านอาจารย์ถามอาจารย์อรรณพ ผมคิดถึงภาพที่คุณครูผู้น้อยลองไปถามคุณครูผู้ใหญ่อย่างนั้น เขาก็คงจะ...

ท่านอาจารย์ : เมื่อกี้คุณทรงเกียรติบอกว่าพาเด็กไปสำนักปฏิบัติหรืออย่างไร?

คุณทรงเกียรติ : พาบุคลากรไปครับ

ท่านอาจารย์ : พาไปทำไม? พาไปที่จะให้เด็กนั่งนิ่ง ๆ หรืออย่างไร?

คุณทรงเกียรติ : พาบุคลากรไปเพื่อ...ใช้คำว่า...ไปปฏิบัติธรรม หรือว่าไปเรียนรู้

ท่านอาจารย์ : ค่ะ แค่นี้ก็ผิดแล้ว ทุกคำ เป็นคำที่ไม่รู้จัก พูดคำที่ไม่รู้จัก!!

คุณทรงเกียรติ : ผมเคยคุยกับทางผู้ใหญ่ที่ชวนผมไป แล้วผมก็บอกว่า ผมขอไม่ไปครับ ผมบอกว่า ด้วยข้อมูลที่ได้ศึกษาก็บอกว่าไม่ใช่กิจของพระภิกษุที่จะมาอบรมบุคลากรอย่างนี้ ผมก็เลยขอตัว จนเขาเข้าใจแล้วว่าเราไม่ให้ความร่วมมือทางด้านนี้ เขาก็เลยผ่านไป เท่านั้นเองครับ

ผศ.อรรถนพ :

คุณทรงเกียรติ :

ผศ.อรรถนพ :

ร่วมมือกันทำลายพระพุทธศาสนาด้วยความไม่รู้!!

ผมไม่กล้าใช้คำนั้น เพราะว่าเราอยู่ในฐานะครูผู้น้อย

การที่ให้ไป ไม่ว่าจะเป็นเด็กหรือผู้ใหญ่ ไปปฏิบัติ ใช้คำว่าปฏิบัติ ก็ไปทำสมาธิ แล้วก็บอกว่านี่เป็นหนทาง นี่เป็นพุทธศาสนา มีผลเสียอย่างน้อยสองอย่าง หนึ่ง ถ้ามีเด็กหรือผู้ใหญ่ที่เชื่อเช่นนั้น ก็คือหลง ผิดทางแล้ว พุทธศาสนาก็ถูกทำลาย!! แต่ถ้ามีเยาวชนที่เขาเป็นอย่างที่ท่านอาจารย์พูด เขามีเหตุมีผล เขาก็รู้ว่าเขาไม่รู้อะไร เขาคิดเรื่องอื่น แล้วเขายังไม่ได้ยินพระธรรมที่ถูกต้อง เขาก็เลยรู้สึกทางด้านลบกับพระพุทธศาสนา ว่าเป็นอะไรก็ไม่รู้ ที่เขาต้องไปนั่งแล้วเขาก็ไม่รู้ พวกนี้ก็จะไม่สนใจ ซึ่งพวกนี้มีเยอะ

แต่พวกนี้ ถ้าเขาได้ยินได้ฟังความจริง อย่าคิดว่าเด็กเข้าใจไม่ได้ เด็กบางคนมีเหตุมีผล มีความเข้าใจ อย่างที่เราไปเชียงใหม่ก็เห็นมีเด็ก ป.๒ พุทก็ยังพอเข้าใจเหตุผลได้ ถ้ามีโอกาสที่จะปลูกฝัง สิ่งที่ถูกต้องให้เขา ซึ่งบางคนเขาก็สะสมมา ก็สามารถเข้าใจได้ แต่ถ้าไปสอนอย่างนี้ เด็กที่เขาไม่ได้สะสมมาดี เขาก็อาจจะไม่ได้เข้าใจสิ่งที่

ถูกต้อง เขาก็เบื่อหน่ายไปเลย หรือว่า เขาก็หลงเชื่อไปเลย ก็เป็น
การทำลายพระธรรมคำสอน ซึ่งกว่าพระองค์ท่านจะประกาศ
แสดง และอย่างที่ท่านอาจารย์พูดบอกว่า "พูดคำที่ไม่รู้จัก" อาจจะ
ดูเหมือนเป็นการเบรกแรงมาก ว่าเขาพูดอะไร? เขาไม่รู้สิ่งที่เขาพูด
เหมือนกับ...

ท่านอาจารย์ :

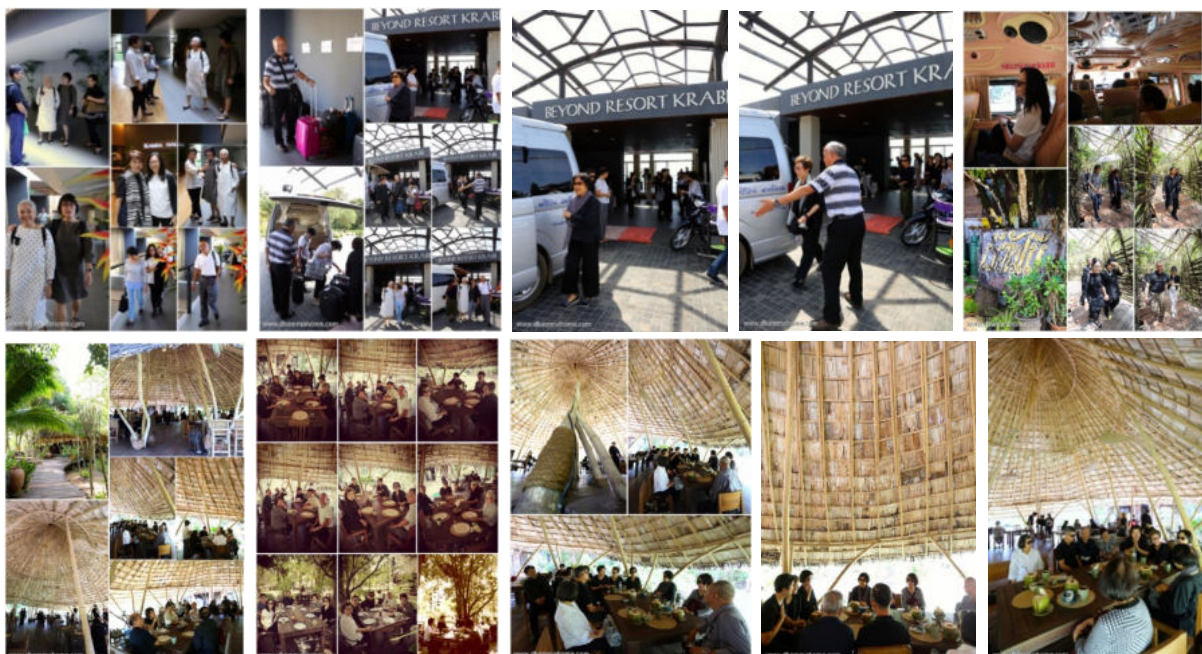
ก็จะารู้สึกตัว

ผศ.อรรถนพ :

เหมือนกับซื้อตเลย

ท่านอาจารย์ :

ช่วยไม่ได้ ก็ฟังดูสิ ถ้าคิดว่าควรจะสนทนาต่อก็มีคำสนทนาต่อไปได้
ใช่ไหม? ถ้าเราบอกว่า พูดคำที่ไม่รู้จัก!! เขาก็น่าจะคิดว่า คำไหน?
ที่เขาไม่รู้จัก!! แทนที่จะพูดคำที่รู้จัก ก็พูดคำที่ไม่รู้จักต่อไป ก็มีสอง
แบบ

ผศ.อรรถพร : กราบเท้าท่านอาจารย์ ผมยังไม่กล้าพูดคำนี้กับคนทั่วไปที่เขาไม่ได้ศึกษาธรรมะครับท่านอาจารย์

ท่านอาจารย์ : แต่เวลานี้ เรากำลังพูดในระหว่างพวกเรา ให้รู้ว่าอะไรถูกต้อง ใช่มั้ย? จะได้เข้าใจถูกต้องว่า ถ้าจะให้เด็กไม่เดิน ให้นั่งกับอกให้นั่งไป ก็น่าทีก็แล้วแต่ ใช่มั้ย? แล้วทำไมคุณครูถึงอยากให้เด็กทำสมาธิ?

คุณทรงเกียรติ : ตอบแทนที่เคยเห็นนะครับ คุณครูใช้การนั่งสมาธิ เป็นการลงโทษด้วย ไปกันใหญ่แล้วครับเดี๋ยวนี้ บางทีเด็กทำกิจกรรมอะไรที่เป็น การไปรบกวนคนอื่น แล้วก็...

ท่านอาจารย์ : นั่นเป็นการสมควรที่จะพูดว่า "พูดคำที่ไม่รู้จัก" หรือเปล่า?

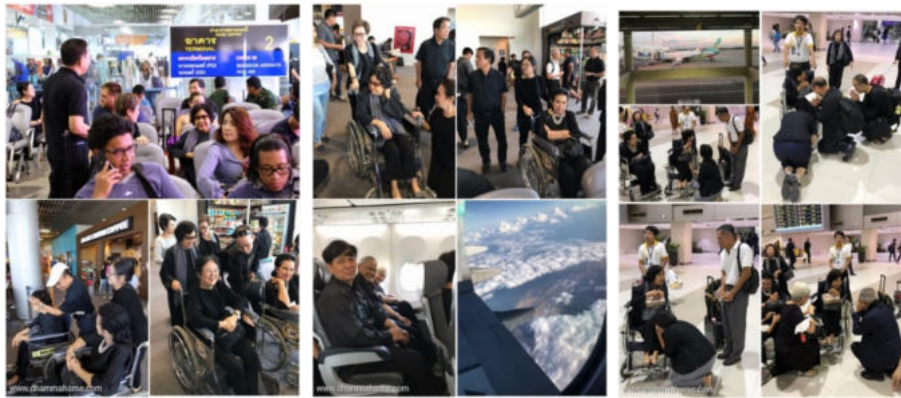
คุณทรงเกียรติ : ใช่ครับ ในความคิดเห็นที่ผมเจอก็จะรู้สึกว้าว ไปขนาดนั้นกันแล้วครับ

ท่านอาจารย์ : เพราะฉะนั้น คุณครูทั้งหลาย ก็เป็นผู้ที่ควรอย่างยิ่ง ที่จะเข้าใจให้ถูกต้อง เวลาได้ยินคำว่า "พูดคำที่ไม่รู้จัก" ต้องเอะใจแล้ว แล้วอะไรล่ะ ที่พูดแล้วรู้จัก?

คุณทรงเกียรติ : จะให้พูดในสิ่งที่รู้จัก ยากจังเลยครับ

ท่านอาจารย์ : ก็พระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นไหม? ไม่ใช่ง่าย ๆ เลย ให้เห็นคุณสูงสุด ว่าทำไม พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้คนจึงได้กราบไหว้ เคารพบูชา สักการะ ไหว้ครูก็ยังไม่เท่าพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไหว้ใครทั้งโลก ก็ยังไม่เท่าพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วไม่यरารู้หรือ? ว่าพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงมีคุณอย่างไร?

...ก็ไม่ใช่ไป "คิดเอง" ไม่ใช่พูดคำที่ไม่รู้จัก อย่างนั้น อย่างนี้ สติ ปัญญา อะไรต่าง ๆ แต่ก็รู้ว่า "ทุกคำ" เป็นปัญญาทั้งหมด ซึ่งจะต้องค่อย ๆ เข้าใจขึ้น ไตร่ตรอง พิจารณา จนกระทั่งเป็นความเข้าใจตามลำดับด้วย...

ข้อความบางตอนจาก รัตนสูตร

ทรัพย์เครื่องปลื้มใจอย่างใดอย่างหนึ่งในโลกนี้หรือในโลกอื่น หรือรัตนะใดอันประณีตในสวรรค์ ทรัพย์และรัตนะนั้นนั้นเสมอด้วยพระตถาคตไม่มีเลย พุทธรัตนะแท้เป็นรัตนะอันประณีตด้วยสัจวาจา นี้ ขอความสวัสดีจงมีแก่สัตว์เหล่านี้

พระศากยมนี ผู้มีพระหฤทัยดำรงมั่นได้บรรลุธรรมใดอันเป็นที่สิ้นกิเลส เป็นที่สํารอกกิเลส เป็นอมตธรรม เป็นธรรมประณีต ธรรมชาติอะไร ๆ อันเสมอด้วยพระธรรมนั้นย่อมไม่มี ธรรมรัตนะแท้ เป็นรัตนะอันประณีต ด้วยสัจวาจา นี้ ขอความสวัสดีจงมีแก่สัตว์เหล่านี้

บุคคล ๘ จำพวก ๔ คู่ อันสัตบุรุษทั้งหลายสรรเสริญแล้ว บุคคลเหล่านั้นควรแก่ทักษิณาทาน เป็นสาวกของพระสุตเจ้า ทานที่บุคคลถวายแล้วในท่านเหล่านั้น ย่อมมีผลมาก สังฆรัตนะแท้ เป็นรัตนะอันประณีต ด้วยสัจวาจา นี้ ขอความสวัสดีจงมีแก่สัตว์เหล่านี้

[เล่มที่ ๔๗] พระสุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย สุตตนิบาต เล่ม ๑ ภาค ๖ หน้า ๒

...ณ กาลครั้งหนึ่ง ที่ โรงแรม บียอน รีสอร์ท กระบี่...

www.dhammadhome.com

กราบเท้าบูชาคุณ ท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ ที่เคารพยิ่ง
ขออนุโมทนาในกุศลศรัทธาของท่านเจ้าภาพและคณะ
และขออนุโมทนาในกุศลจิตของทุกท่านครับ

